

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 października 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił małoletniemu J. K., prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 14 czerwca 2018 r. M. K..

W uzasadnieniu decyzji Zakład wskazał, iż zmarły w dniu 14 czerwca 2018 r. M. K., nie miał ustalonego prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, a nadto nie spełniał warunków do przyznania emerytury i renty. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że komisja lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 9 października 2018 r. ustaliła, że zmarły M. K. był częściowo niezdolny do pracy od 1 kwietnia 2014 r. i całkowicie niezdolny do pracy od 14 czerwca 2018 r. Ponadto, na podstawie dokumentów znajdujących się w ZUS ustalono, że, na przestrzeni całego życia, M. K. udowodnił łącznie 17 lat, 7 miesięcy i 22 dni stażu pracy, w tym 15 lat, 6 miesięcy i 2 dni okresów składkowych oraz 2 lata, 1 miesiąc i 20 dni okresów nieskładkowych, przy czym w 10 – leciu, poprzedzającym datę zgonu tj. w okresie od 14 czerwca 2008 r. do 13 czerwca 2018 r. udokumentował łącznie 4 lata, 10 miesięcy i 15 dni, w tym 3 lata, 7 miesięcy i 26 dni okresów składkowych oraz 1 rok, 9 miesięcy i 20 dni okresów nieskładkowych, które zgodnie z ustawą emerytalną ograniczono do 1/3 udokumentowanych okresów składkowych i przyjęto w wymiarze 1 roku, 2 miesięcy i 19 dni, a w 10 – leciu, poprzedzającym powstanie niezdolności do pracy, tj. w okresie od 1 kwietnia 2004 r. do 31 marca 2014 r. udokumentował łącznie 4 lata, 9 miesięcy i 25 dni, w tym 4 lata, 5 miesięcy i 29 dni okresów składkowych oraz 3 miesiące i 26 dni okresów nieskładkowych.

Zakład wskazał, że nie uwzględniono następujących okresów: od 2 lipca 1992 r. do 26 października 1992 r. z tytułu zatrudnienia w Zakładzie Produkcyjnym (...) ponieważ na świadectwie pracy brak informacji o zasiłkach chorobowych, 30 listopada 1999 r., 2 września 2000 r. ponieważ brak jest zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego / emerytalno – rentowego, 23 września 1999 r. oraz od 29 grudnia 2003 r. do 16 stycznia 2004 r. ponieważ są to okresy nieobecności nieusprawiedliwionej, a nadto nie uwzględniono okresów urlopów bezpłatnych wymienionych w treści decyzji.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że niniejszą decyzją uchyla się decyzje z dnia 14 września 2018 r.

/decyzja k.90 – 90 odwrót akt ZUS/

W dniu 19 listopada 2018 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie W. K. od w/w decyzji, w którym wniesiono o jej zmianę poprzez przyznanie na rzecz jej małoletniego syna J. K. renty rodzinnej po zmarłym ojcu M. K. wraz z odsetkami ustawowymi z tytułu opóźnienia w wypłacie renty. W treści odwołania skarżąca podniosła, że nie zgadza się z ustaleniami Komisji Lekarskiej ZUS, a nadto, że z uwagi na stan zdrowia, jej mąż M. K. już od dnia 29 marca 2016 r. do dnia zgonu był całkowicie niezdolny do pracy i tym samym spełniał warunki do przyznania renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

/odwołanie k.2 - 9/

W dniu 29 listopada 2018 r. do Sądu Okręgowego w Łodzi wpłynęła odpowiedź organu rentowego na w/w odwołanie, w której wniesiono o jego oddalenie. Organ rentowy przytoczył argumentację, jak w treści zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.10 – 11/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. K. urodził się (...), **zmarł 14 czerwca 2018 r.**

/okoliczności bezsporne/

J. K., urodzony (...), jest synem W. oraz M. małżonków K..

/odpis skrócony aktu urodzenia k.8 akt ZUS/

M. K. podlegał ubezpieczeniom społecznym łącznie przez okres 17 lat , 7 miesięcy i 22 dni , przy czym okresy składkowe wyniosły 15 lat , 6 miesięcy i 2 dni , a okresy nieskładkowe 2 lata , 1 miesiąc i 20 dni.

/karta przebiegu zatrudnienia k.89 – 89 odwrót akt ZUS/

Komisja lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 9 października 2018 r. ustaliła , że zmarły M. K. był częściowo niezdolny do pracy od 1 kwietnia 2014 r. i całkowicie niezdolny do pracy od 14 czerwca 2018 r.

/orzeczenie k.84 – 84 odwrót akt ZUS/

Powyższe orzeczenie komisji lekarskiej legło u podstaw wydania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżonej decyzji.

/decyzja k. 90 – 90 odwrót akt ZUS/

W 10 – leciu, poprzedzającym datę zgonu tj. w okresie od 14 czerwca 2008 r. do 13 czerwca 2018 r. M. K. udokumentował łącznie 4 lata , 10 miesięcy i 15 dni , w tym 3 lata , 7 miesięcy i 26 dni okresów składkowych oraz 1 rok , 9 miesięcy i 20 dni okresów nieskładkowych, które, zgodnie z ustawą emerytalną, ograniczono do 1/3 udokumentowanych okresów składkowych i przyjęto w wymiarze 1 roku , 2 miesięcy i 19 dni , a w 10 – leciu poprzedzającym powstanie niezdolności do pracy tj. w okresie od 1 kwietnia 2004 r. do 31 marca 2014 r. udokumentował łącznie 4 lata , 9 miesięcy i 25 dni , w tym 4 lata , 5 miesięcy i 29 dni okresów składkowych oraz 3 miesiące i 26 dni okresów nieskładkowych.

/karta przebiegu zatrudnienia k.89 – 89 odwrót akt ZUS/

M. K. był uzależniony od alkoholu , a od dnia 1 kwietnia 2014 r. leczony przeciwdepresyjnie (od tego dnia przebywał również na zwolnieniu lekarskim , a następnie przyznano mu świadczenie rehabilitacyjne , które pobierał do września 2015 r.). W okresie od 1 października 2015 r. do 28 marca 2016 r. M. K. był zarejestrowany w Urzędzie Pracy i pobierał zasiłek dla bezrobotnych , a więc w okresie tym odzyskał zdolność do pracy. W okresie zaś od 9 grudnia 2017 r. do stycznia 2018 r. był hospitalizowany w oddziale psychiatrycznym z rozpoznaniem zaburzenia psychicznego i zaburzenia zachowania spowodowanego użyciem alkoholu. Samo uzależnienie od alkoholu nie powoduje niezdolności do pracy , gdyż powodują ją trwale powikłania alkoholowe takie jak otępienie alkoholowe , halucynozja alkoholowa lub paranoja alkoholowa. Rozpoznanie zaburzenia psychicznego i zaburzenia zachowania spowodowanego użyciem alkoholu świadczą jedynie o uzależnieniu od alkoholu. M. K. nie był osobą niezdolną do pracy.

/opinia k.22 – 23 oraz opinia uzupełniająca k.30 biegłego lekarza psychiatry K. K./

Do 2013 r. M. K. regularnie podejmował pracę , a przerwy w zatrudnieniu, wynikały z nadużywania alkoholu. M. K. sprzedawał własne narzędzia , a uzyskane w ten sposób środki przeznaczał na alkohol. Utrzymanie domu spoczywało na W. K. , a rodzina miała założoną niebieską kartę oraz korzystała z pomocy MOPS. Po wyczerpaniu zasiłku rehabilitacyjnego , w okresie od 1 października 2015 r. do 28 marca 2016 r. M. K. pobierał zasiłek dla bezrobotnych. M. K. nie wykonywał żadnej pracy, ani żadnych czynności , cały czas leżał , nie dbał o higienę osobistą. W. K. próbowała pomóc mężowi, umawiając wizyty lekarzy psychiatrów , ale M. K. nie podejmował z nimi jakiegokolwiek kontaktu. W okresie od 29 marca 2016 r. do 9 grudnia 2017 r. M. K. nie leczył się. W 2018 r. W. K. złożyła pozew o rozwód. W dniu 14 czerwca 2018 r. M. K. popełnił samobójstwo.

/zeznania świadka M. J. min.00:02:13 – 00:15:05 rozprawy z dnia 23 września 2019 r. , płyta CD k. 52 oraz zeznania wnioskodawczyni min.00:15:53 – 00:21:15 rozprawy z dnia 23 września 2019 r. , płyta CD k. 52 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:02:40 – 00:18:40 rozprawy z dnia 17 lipca 2019 r. , płyta CD k.47 , dokumentacja MOPS złożona na rozprawie w dniu 23 września 2019 r./

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie ww. dowodów z dokumentów, których autentyczności ani treści merytorycznej strony nie kwestionowały oraz opinii biegłego z zakresu onkologii.

Biegły psychiatra zapoznał się z dostępną dokumentacją medyczną M. K. wskazując co prawda, że M. K. leczył się z powodu depresji spowodowanej nadużywaniem alkoholu, tak jednocześnie nie znalazł podstaw do uznania go za osobę niezdolną do pracy.

Żadna ze stron postępowania nie kwestionowała opinii biegłego, nie zgłaszała wniosków dowodowych. W ocenie Sądu opinia jest jasna i logiczna, spójna i z tych względów Sąd nie znalazł podstaw do jej kwestionowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

Zgodnie z treścią **art.65 ust.1 i 2** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2018 roku, poz.1270 ze zm.) renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy. Do renty rodzinnej uprawnione są m.in. dzieci własne (art.67 ust.1 punkt 1 ww. ustawy). Dzieci własne mają prawo do renty rodzinnej do ukończenia 16 roku życia, a jeżeli przekroczyły 16 rok życia do ukończenia nauki w szkole, nie więcej niż do osiągnięcia 25 lat (art.68 ust.1 punkt 1 i 2 ww. ustawy).

Wnioskodawczyni W. K. wystąpiła o przyznanie prawa do renty rodzinnej po zmarłym M. K. jego małoletniemu dziecku J. K..

W niniejszej sprawie spór ograniczał się do spełnienia przez P. S. warunków do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy gdyż pozostałe warunki do przyznania renty rodzinnej wskazane w art.67 ust.1 punkt 1 i art.68 ust.1 punkt 1 i 2 ww. ustawy małoletni spełnili. Małoletni jest dzieckiem M. K. i nie ukończył 16 lat.

Na wstępie rozważań należy wskazać, iż ryzykiem chronionym w przypadku renty rodzinnej jest utrata żywiciela i związana z tym niemożność samodzielnego utrzymania się przez członków rodziny. Renta rodzinna ma charakter pochodny, przez co rozumie się, że jest to świadczenie, które przysługuje w miejsce świadczenia zmarłego żywiciela, względnie przyznawanego, w przypadku spełnienia warunków do uzyskania świadczeń emerytalno – rentowych. Oznacza to, że brak uprawnień zmarłego do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy pociąga za sobą brak uprawnień członków rodziny do renty rodzinnej po ubezpieczonym. Uprawniony członek rodziny nie nabywa samodzielnie prawa do renty rodzinnej, jako odrębnego świadczenia, ale nabywa je niejako po zmarłym, wstępuje w prawo, które wcześniej przysługiwało zmarłemu żywicielowi. Jeżeli zmarły pobierał jedno z tych świadczeń (emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy) renta rodzinna zastępuje to świadczenie, a jeżeli był czynny zawodowo należy ustalić jego prawo do tych świadczeń.

Celem niniejszego postępowania było zatem ustalenie, czy M. K. miałby prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Nabycie prawa do świadczeń rentowych z tytułu niezdolności do pracy uwarunkowane jest łącznie wystąpieniem zdarzenia objętego ubezpieczeniem (niezdolności do pracy), posiadaniem wymaganego okresu ubezpieczeniowego oraz wystąpieniem zdarzenia objętego ubezpieczeniem w okresie ubezpieczenia albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od jego ustania (art. 57 ust.1 i 2 ww. ustawy).

Odmawiając prawa do renty rodzinnej Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął, stosownie do treści art.65 ust.2 ww. ustawy, za datę powstania całkowitej niezdolności do pracy M. K. datę zgonu – 14 czerwca 2018 r. (na marginesie należy wskazać, iż przepis art.65 ust.2 ww. ustawy wprowadza domniemanie prawne całkowitej niezdolności do

pracy osoby zmarłej (w chwili śmierci) w celu umożliwienia nabycia renty rodzinnej osobom uprawnionym do tego świadczenia), a jako datę powstania u M. K. częściowej niezdolności do pracy wskazał datę 1 kwietnia 2014 r.

Z ustaleń Sądu wynika, iż brak jest podstaw do przyjęcia, że całkowita niezdolność M. K. do pracy powstała wcześniej niż w chwili zgonu, a w szczególności, o co wносиła skarżąca, od dnia 29 marca 2016 r. Ze złożonej przez biegłego psychiatrę opinii wynika bowiem, że jakkolwiek M. K. leczył się z powodu depresji spowodowanej nadużywaniem alkoholu, tak jednocześnie nie znalazł podstaw do uznania go za osobę niezdolną do pracy w innej dacie niż ustalona przez organ rentowy.

Jak wyżej wskazano jednym z warunków nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy jest posiadanie odpowiednio długiego okresu ubezpieczenia.

Art.58 ww. ustawy uzależnia długość tego okresu od wieku w którym ubezpieczony staje się niezdolny do pracy. Jeżeli ubezpieczony stał się niezdolny do pracy w wieku powyżej 30 lat musi legitymować się 5-letnim okresem składkowym i nieskładkowym.

M. K. stał się niezdolny do pracy w wieku ponad 30 lat. Zatem renta z tytułu niezdolności do pracy przysługiwałaby mu tylko w przypadku posiadania co najmniej 5 lat okresu ubezpieczenia (okresów składkowych o nieskładkowych).

W stosunku do osób, których niezdolność do pracy powstała po 30 roku życia w przepisie art.58 ust.2 ww. ustawy wprowadzono warunek, by okres 5 lat ubezpieczenia przypadał w ciągu ostatniego 10-letnia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy.

Z ustaleń Sądu wynika, iż w 10 – leciu poprzedzającym datę zgonu tj. w okresie od 14 czerwca 2008 r. do 13 czerwca 2018 r. M. K. udokumentował łącznie 4 lata, 10 miesięcy i 15 dni, w tym 3 lata, 7 miesięcy i 26 dni okresów składkowych oraz 1 rok, 9 miesięcy i 20 dni okresów nieskładkowych, które zgodnie z ustawą emerytalną ograniczono do 1/3 udokumentowanych okresów składkowych i przyjęto w wymiarze 1 roku, 2 miesięcy i 19 dni, a w 10 – leciu poprzedzającym powstanie niezdolności do pracy tj. w okresie od 1 kwietnia 2004 r. do 31 marca 2014 r. udokumentował łącznie 4 lata, 9 miesięcy i 25 dni, w tym 4 lata, 5 miesięcy i 29 dni okresów składkowych oraz 3 miesiące i 26 dni okresów nieskładkowych. Tym samym okres ubezpieczenia przypadający zarówno w okresie 10-letnia poprzedzającego datę zgonu, jak i w okresie 10 – lecia poprzedzającego powstanie niezdolności do pracy jest krótszy niż wymagane 5 lat.

Podkreślić w tym miejscu należy, że warunku 5-letniego okresu ubezpieczenia w 10-letniu przed powstaniem niezdolności do pracy nie musi spełnić tylko ten ubezpieczony, który jest całkowicie niezdolny do pracy i posiada w przypadku mężczyzny 30 lat okresów składkowych (art.58 ust.4 ww. ustawy). M. K. nie spełnia również tego warunku, gdyż podlegał ubezpieczeniom społecznym łącznie przez okres 17 lat, 7 miesięcy i 22 dni, przy czym okresy składkowe wyniosły 15 lat, 6 miesięcy i 2 dni, a okresy nieskładkowe 2 lata, 1 miesiąc i 20 dni. Niepodejmowanie zatrudnienia stanowiącego tytuł do ubezpieczenia i niewykazanie pięcioletniego okresu ubezpieczenia w okresie 10 lat przed datą powstania niezdolności do pracy skutkuje obecnie brakiem prawa do renty rodzinnej dla małoletniego dziecka.

Odnosząc się do sytuacji odwołującej się i, podnoszonych przez nią argumentów o prorodzinnej polityce, należy podkreślić, iż dla przyznania prawa do renty rodzinnej nie mają znaczenia żadne inne okoliczności, poza wyżej wymienionymi, określonymi w art.65 ust.1 i 2, art.67 ust.1 punkt 1, art.68 ust.1 punkt 1 i 2, art.57 i art.58 ww. ustawy. Dochodzone świadczenie nie jest, bowiem, świadczeniem przyznawanym, z uwagi na potrzeby, nawet najbardziej uzasadnione, ale świadczeniem zależnym od okresów opłacania składek na ubezpieczenie społeczne. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego (w tym renta rodzinna) przysługują po spełnieniu warunków, określonych w ww. ustawie o emeryturach i rentach. Ustawa ta uniemożliwia, wbrew stanowisku ubezpieczonej, wyrażonym na rozprawie, przyznanie świadczenia w części, jeżeli ubezpieczony nie spełnił wszystkich warunków do jego przyznania.

Reasumując, ubezpieczony M. K. nie spełnił warunków do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy i, tym samym, jego małoletniemu dziecku, nie przysługuje prawo do renty rodzinnej, na podstawie art.65 ust.1 i art.67 ust.1 punkt 1 ww. ustawy.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. odwołanie wnioskodawczynie oddalił.

S.B.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć W. K.